

Қазақстан

мұнай құбыры
көлігінің

85

жылдығына арналған

арнайы шығарылым

Тарих беттерінен

Осы жылы Қазақстанның мұнай құбыр көлігі саласы өзінің 85 жылдық мерейтойын атап өтпек. Бұл еліміздегі барлық мұнай құбыршылары үшін талмас еңбекті, қиын-қыстау кезеңде бастан кешкен оқиғаларды қамтитын жылдарды еңсерген, бірегей және әлеуетті жобалар дүниеге келген маңызды оқиға саналады. Саланы дамытуға зор үлес қосқан кәсіби мамандардың аты-жөндері компанияның тарихына кірді. Осы материалда біз алғаш құбырлардың қалай салынғаны, мұнай айдауда қандай еңбек күштерінің жұмсалғаны туралы әңгімелейміз.

Аталмыш саланың тарихы бастауы 1935 жылдан басталады, ол кезде ұзындығы 700 км-ден астам бірінші Каспий-Орск құбыр желісі пайдалануға енгізілген болатын. Ол Гурьев, Ақтөбе, Орынбор сияқты үш облыстан өтті. Осы мұнай құбырын салу Каспий маңы өңірлеріне жаңа өмір алып келді.

ЕСКІ СОРҒЫ СТАНЦИЯЛАРЫ ЕСТЕ ҚАЛАРЛЫҚ ОҚИҒА БОЛДЫ. КАСПИЙ-ОРСК МҰНАЙ ҚҰБЫРЫ САЛЫНҒАН ӨҢІРДЕ ҚАЖЕТТІ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫНЫҢ КӨЗДЕРІ БОЛМАҒАНДЫҚТАН, СОРҒЫ ЖЕТЕГІ РЕТІНДЕ РҚ («РЕВОЛЮЦИЯ ҚОЗҒАЛТҚЫШТАРЫ») МЕН ҰЛТТЫҚ КАДРДЫҢ ҚҰРАМЫНДАҒЫ БІРІНШІ ИНЖЕНЕР-МҰНАЙ ҚҰБЫРШЫНЫҢ ҰЛЫ НҰРИБЕК ШМАНОВТЫҢ БАЛАСЫ НҰРТАС ШМАНОВТЫҢ ЕСТЕЛІГІНДЕ КӨП АТАЛЫП ӨТЕТІН «ШКОДА» ТАҢБАЛЫ КЕМЕДЕГІ ДИЗЕЛЬДІК ҚОЗҒАЛТҚЫШТАР ПАЙДАЛАНЫЛДЫ.

«9 СЫНЫПТАН KEYІН ӘКЕМ МЕНІ БАТЫС ҚАЗАҚСТАН МАГИСТРАЛЬДЫҚ МҰНАЙ ҚҰБЫРЫ БАСҚАРМАСЫНА (БҚММҚБ) ӨНДІРІСТЕ ҚЫЗМЕТ АТҚАРУҒА ЖІБЕРДІ. ЕКІНШІ КҮНІ-АҚ МЕНІ АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ БАЙҒАНИН АУДАНЫНДАҒЫ 4-МАС-ҚА ТӘЖІРИБЕЛІ БРИГАДАНЫҢ ҚҰРАМЫНДА «ШКОДА» АТТЫ АЛТЫ ЦИЛИНДРЛІ ДИЗЕЛЬДІ ЖӨНДЕУГЕ ЖІБЕРДІ. ОНЫҢ БИІКТІГІ ТӨБЕГЕ ДЕЙІН БОЛАТЫН, ЦИЛИНДРДІҢ БІР БАСТИЕГІ ҒАНА КЕМІНДЕ ҮШ ТОННАНЫ ҚҰРАЙТЫН», - ДЕП ЕСКЕ АЛАДЫ НҰРТАС НҰРИБЕКҰЛЫ.

Жаңа кен орындарының ашылуы бойынша магистральдық мұнай құбырларының жүйесі де дами бастады. Олардың жұмыс тиімділігін қамтамасыз ету үшін 1960 жылдардың басында Кеңестік ауыл шаруашылығының Батыс Қазақстан магистральдық мұнай өнімдерінің басқармасы құрылды. Осы сәттен бастап мұнай тасымалдау жүйесінің қарқынды кеңейе бастады. Басқарманың күшімен Өзенде мұнай құю эстакадасы және Ақтауда мұнай төгетін эстакада салынды. Бұл мұнайды теміржолмен ғана емес, сондай-ақ Ақтау портынан Волгоград МАС портына дейін теңіз көлігімен тасымалдауға мүмкіндік берді.

Бірақ бұл бағыттың мүмкіншілігі шектеулі болды, 1966 жылы қазанда КСРО Министрлер кеңесі Өзеннен Самараға дейін ұзындығы 1400 км мұнай құбырын салу туралы № 814 қаулы қабылдады. Құрылыс барысында +32 градус темп-ратурада қата бастайтын жоғары парафинді өзен мұнайының қату мәселесін шешу қажет болды. Ол үшін мұнайды айдайтын барлық бағыт бойынша айрықша конструкциялы жылыту пеші орнатылды. Бұрын әлемде мұндайды ешкім жасамаған болатын және күні бүгінге дейін Өзен-Атырау-Самара «ыстық» мұнай құбыры бірегей жоба деп саналады.

Осы мұнай құбырына тез күтім көрсету және оны басқару үшін 1969 жылы КСРО Мұнай өнеркәсібі министрлігі жаңа құрылымды – Оңтүстік магистральдық мұнай өнімдері құбыры басқармасын құрды. 1991 жылы наурызда Оңтүстік басқарма «Оңтүстікмұнайқұбыры» өндірістік бірлестігіне атауы өзгертілді. Соңынан Оңтүстікмұнайқұбыры заманауи «ҚазТрансОйл» АҚ құрылымының аса маңызды элементтерінің біріне айналды.

Кәсіптегі майталмандар

Бірінші қазақстандық мұнай құбыршылар қалай еңбектенгені туралы сала ардагерлерінің әңгімелерінен байқауға болады.

«Мен еңбектегі кәсібімді 1971 жылы пайдалануға берілген «Өзен-Гурьев-Куйбышев» құбыр желісінің құрылысында слесарь-машинист лауазымынан бастадым. Ол кезде құрылыс басында күн-түн демей жүретін едік, кейде апталап қала бетін көрмейтінбіз, үсті-басымыздың барлығы шаң-шаң, ашпыз, жүзіміз шаршаңқы болатын. Бірақ қанша қажып, шаршасақ та, ойымызда мұнай құбырын уақтылы іске қосу жоспары тұратын. Менің жетекшім МАС-тың бірінші бастығы болған Щелочилин Венедикт Михайлович деген кісі болды, ол кісі бізді еңбекті сүюді үйретті, ешқашан жұмысымызға артымыздан нашар сөз ермейтіндей жұмыс істеуге баулыды. Ол кісіге өте ризамын, - деп еске алады құбыр желісі саласының құрметті ардагерлерінің бірі, «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының бұрынғы директоры Фердинат Мамонов.

Қазақстандағы мұнай құбыры көлігі жүйесі салына бастаған жылдары құбыр желісінің құрылысы мен мұнай айдауды жүзеге асырған адамдардың бойында олардың ортақ іске деген адам айтқысыз күші, армандары болатын.

«Бір күні біз Доссор мен Мақаттағы су таратқышында аварияны болдырмау жұмысын бастадық. Құлсарыда су жоқ, айналамыздың бәрі у-шу, күз мезгілі болатын, күн суық. Мен жұмысшылармен бірге су толы қазандыққа түстім, ойымда құбырды қамытпен орап, аварияның алдын алу жұмыстарын тезірек бітіру болатын, - деп еске алады Гурьев сумен жабдықтау басқармасының бас инженері, кейіннен Атырау мұнай құбыры басқармасының теңдессіз басшысы Саркис Снхчян. – Бір кезде су қазандығының жанына «Волга» кеп тоқтады. Қарасақ БҚММҚБ бас инженері Байқадам Жұмағалиев екен, ол Мақат ауданының атқарушы комитетінің төрағасымен бірге кепті. Атқарушы комитет төрағасы жан-жағына қарап, Жұмағалиевтен «Сіздің бас инженеріңіз қайда, авария бас инженердің бақылауында деп едіңіз ғой!» деп сұрақты төтесінен бастады. Ол мені нұсқап: «Ол міне, қазандықта тұр ғой!» деп жауап бергені есімде қапты.

МҰНАЙ ҚҰБЫРШЫЛАР ОСЫНДАЙ ҚАРҚЫНМЕН ЕЛДІҢ ШЫҒЫСЫНДА ДА ЖҰМЫСТАР АТҚАРДЫ, ОЛ КЕЗДЕ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ МҰНАЙ ҚҰБЫРЫ ЖҮЙЕСІНІҢ МАҢЫЗДЫ БӨЛІГІНЕ АЙНАЛЫП ЖАТҚАН 1983 ЖЫЛЫ ПАВЛОДАР ҚАЛАСЫНДА ҚҰРЫЛҒАН «ҚАЗАҚСТАН МЕН ОРТА АЗИЯ МАГИСТРАЛЬДЫҚ ҚҰБЫРЛАРЫ» ӨНДІРІСТІК БІРЛЕСТІГІ ҚҰРЫЛҒАН БОЛАТЫН. БҰЛ БІРЛЕСТІК 1983 ЖЫЛЫ ҚҰРЫЛҒАН ОМБЫ-ПАВЛОДАР-ШЫМКЕНТ МҰНАЙ ҚҰБЫРЛАРЫН БАСҚАРДЫ, СОҢЫНАН «ҚАЗТРАНСОЙЛ» АҚ-ТЫҢ ШЫҒЫС ФИЛИАЛЫ БОП ҚАЙТА ҚҰРЫЛДЫ.

«ҚАЗТРАНСОЙЛ» АҚ ЖАЛПЫ ҰЗЫНДЫҒЫ

5 378,47 ^{КМ}

МҰНАЙ ҚҰБЫРЫ ЖҮЙЕСІН

СЫЙЫМДЫЛЫҒЫ

1 386,0 ^{МҢ М³}

РЕЗЕРВУАРЛЫҚ ПАРКТИ

36 МҰНАЙ АЙДАУ СТАНЦИЯСЫН ЖӘНЕ БАСҚА ДА ІРІ ӨНДІРІСТІК ОБЪЕКТІЛЕРДІ ПАЙДАЛАНАДЫ

Бірыңғай орталықтан

Қазақстанның заманауи құбыр жүйесі әр түрлі құбырлардан бірыңғай жүйеге біріктірілген тұйық жүйеге айналды, бүгінде отандық шикізатты елдің ішкі нарығына және экспортқа жеткізуді үздіксіз қамтамасыз етіп отыр. Бұл ауқымды, технологиялық дамыған және күрделі мұнай құбыры жүйесін «ҚазТрансОйл» АҚ магистральдық мұнай құбыры жөніндегі ұлттық оператор басқарады.

23 жыл ішінде компания жұмыс істеп тұрған магистральдық мұнай құбырларын қайта жаңартты, құбырлардың өткізу қабілетін кеңейту жөніндегі жобаларды іске асырды, көлік жүйелерін біріктіруді, мұнай тасымалдау бағыттарын әртараптандыруды жүзеге асырды.

Енді Нұр-Сұлтандағы Бас диспетчерлік басқарманың мамандары Қазақстанның 11 өңірінен келетін мұнайдың жүк ағынын қашықтықтан басқарады. Бүгінде «ҚазТрансОйл» қызметкерлері өздерінің жетекшілерінің ізбасары ретінде өз істерін жалғастырып келеді және күн сайын еліміздің мұнай тасымалдау саласының тұрақты дамуына үлес қосуда.

ЖЕТІСТІК КЕПІЛІ – ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

Мұнай экспорты Қазақстан экономикасының маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. «Қара алтынды» халықаралық бағыттарда жеткізудің негізгі құралы шетелдік әріптестердің магистральдарымен тығыз байланысты қазақстандық мұнай құбырларының дамыған жүйесі болып табылады. Басқа елдердің құбыр желілерімен тығыз байланыс орнату еліміздің мұнай-газ саласының экспорттық саясатын табысты іске асырудың кепілі.

Қыркүйек айында «ҚазТрансОйл» акционерлік қоғамының Халықаралық мұнай тасымалдаушылар қауымдастығына қосылғанына 5 жыл толды. ХМТҚ-ты «МЕРО ЧР» АҚ компаниясы 2013 жылы Прагада (Чехия Республикасы) қызметі мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын қатысушы компанияларды қолдауға, сондай-ақ өз мүшелерінің осындай қызметі үшін барынша тиімді жағдайлар жасаудағы күш-жігерін тиімді үйлестіруге бағытталған халықаралық ерікті коммерциялық емес үкіметтік емес ұйым ретінде құрылды.

Қазіргі уақытта ХМТҚ-тың құрамына сегіз мүше кіреді: МЕРО ČR, A. s. (Чехия), «Транснефть» ЖАҚ (Ресей), Transpetrol a. s. (Словакия), «Гомельтранснефть Дружба» АҚ (Беларусь), MOL (Венгрия), «ҚазТрансОйл» АҚ (Қазақстан), Қытай ұлттық мұнай корпорациясы (Қытай) және «Укртранснафта» АҚ (Украина). ХМТҚ-да екі бақылаушы бар, олар Каспий Құбыр Консорциумы және «Янаф» АҚ (Хорватия).

ХМТҚ-тың салалық нормативтік актілерді мониторингтеуді, әзірлеуді және іске асыруды, мемлекеттік органдардағы, кәсіптік ұйымдардағы, ҰЕҰ-дағы мүшелердің мүдделерін білдіруді және т.б. қоса алғанда, халықаралық, ұлттық және өңірлік деңгейлерде мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау және сақтау процестерінің жан-жақты дамуына көмектесуге, сондай-ақ мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау мен сақтауға көмектеседі.

Қауымдастықтың мүшелері мен бақылаушыларына халықаралық мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге көмектесетін төрт тұрақты сараптамалық топ бар. Олардың бірі энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру мәселелерін қарастырады, екіншісі логистика және мұнай жеткізу мәселелерімен айналысады, үшіншісі қауымдастыққа заңды қолдау көрсетеді. Төртіншісі, жаңадан құрылған тұрақты сарапшылар тобы мұнай құбырларына техникалық күтім көрсету және пайдалану мәселелерін шешуге арналған.

2019

«ҚазТрансОйл» АҚ Атырау облысына жеті елден «Үздік маман – 2019» халықаралық байқауға келген қатысушыларды қабылдады. Жалпы командалық есепте бірінші орынды «ҚазТрансОйл» АҚ, екінші орынды – «Транснефть» ЖАҚ (Ресей), үшінші орынды – «Гомельтранснефть Дружба» ААҚ (Беларусь) және «Укртранснафта» АҚ (Украина) мамандарының командасы иеленді. 2019 жылдың көктемінде ХМТҚ-тың мүшесі, «Транснефть» ЖАҚ магистральдық мұнай құбырлары жүйесінде тасымалданатын мұнайдағы органохлорлы қосылыстардың жоғары концентрациясының болуына байланысты төтенше жағдай орын алды. Бұл 38 қазақстандық компанияның 700 мың тоннаға жуық мұнайдың ластануына әкелді. Кондицияланбаған мұнай Усть-Луга портындағы танкерлерге жөнелтілді. 2019 жылғы маусымда Санкт-Петербургте өткен Халықаралық Мұнай тасымалдаушылар қауымдастығының отырысы аясында «Транснефть» ЖАҚ президенті Николай Токаревпен келіссөздер барысында ластанған мұнай үшін өтемақы мен залалды өтеу туралы келісімге қол жеткізілді. Кейіннен Қазақстанның барлық зардап шеккен мұнай компанияларының мүдделерін білдіретін «ҚазТрансОйл» АҚ мен «Транснефть» ЖАҚ арасында келісімдерге қол қойылды.

2020

Халықаралық мұнай тасымалдаушылар қауымдастығының мүшелері «Транснефть» ЖАҚ пен «ҚазТрансОйл» АҚ қол қойған келісімнің арқасында 2020 жылдың ақпанына қарай қазақстандық 38 компанияның барлығы ресейлік тараптан кондицияланбаған мұнай үшін өтемақы алды.

МАҢЫЗДЫ ОҚИҒАЛАР КҮНТІЗБЕСІ

2015

2015 жылғы 4 қыркүйек – «ҚазТрансОйл» АҚ Халықаралық мұнай тасымалдаушылар қауымдастығының мүшесі болды. Сол жылы ХМТҚ сараптамалық тобының шеңберінде Қауымдастыққа мүше барлық компаниялардың энергия тиімділігін бенчмаркингі бойынша жұмыс басталды. Құбыр көлігі объектілерінің энергия тиімділігіне бенчмаркинг жүргізу бойынша арнайы әдістеме әзірленді, ол мұнай құбырларының әртүрлі техникалық сипаттамаларын қарастырып, оларды салыстыруға және энергия тұтынуды қысқарту бойынша практикалық ұсынымдарды әзірлеп берді. «ҚазТрансОйл» АҚ орнықты дамуды басқару стратегиясы шеңберінде энергия тиімділігін арттыру жұмыстарын жүргізуде. ХМТҚ сараптамалық тобының ұсыныстарын қолдану энергия шығындарын азайтуда экономикалық нәтижеге қол жеткізуге мүмкіндік береді.

2016

2016 жылдан бастап Қауымдастыққа мүше компаниялардың мұнай тасымалдаудағы электр энергиясының орташа жылдық үлестік тұтынуы төмендеуде. «ҚазТрансОйл» АҚ-тағы 2016 жылдан бастап 2019 жылға дейінгі кезеңде электр энергиясының үлестік шығысының жиынтық 5% - ға төмендеді, бұл ретте мұнайдың жүк айналымы 5,7% -ға артты. «ҚазТрансОйл» АҚ-та осыған ұқсас кезеңде энергияның үлестік шығысының жалпы 19% -ға төмендеді.

2017

2017 жылғы қыркүйекте «ҚазТрансОйл» АҚ Астана қаласында өткен Халықаралық мұнай тасымалдаушылар қауымдастығы (ХМТҚ) Басқармасының сегізінші отырысының ұйымдастырушысы болды. Отырысқа Қауымдастықтың «ҚазТрансОйл» қауымдастығының, «МЕРО ЧР» АҚ, «Транснефть» ЖАҚ, «Транспетрол» АҚ, «МОЛ» АҚ, «Гомельтранснефть Дружба» ААҚ, «Қытай Ұлттық Мұнай-Газ Корпорациясы», «Укртранснафта» АҚ мүшелері, сондай-ақ Каспий құбыр консорциумының бақылаушысы қатысты. Отырысқа қатысушылар жұмыс мәселелерін талқылаумен қатар ЕХРО-2017 халықаралық көрмесіне барды.

2018

Бейжің қаласында өткен Халықаралық мұнай тасымалдаушылар қауымдастығы Басқармасының оныншы отырысында қауымдастықтың тұрақты сараптамалық жұмыс топтарының қызмет нәтижелерін және басқа да мәселелерді қарастырумен қатар, «ҚазТрансОйл» АҚ ұйымдастырған ХМТҚ-ға мүше компаниялар арасында «Үздік маман-2019» кәсіби шеберлік конкурсы да талқыланды.

АМҚБ: ҚАЗАҚСТАН МҰНАЙҚҰБЫРЫНЫҢ КҮРЕТАМЫРЫ

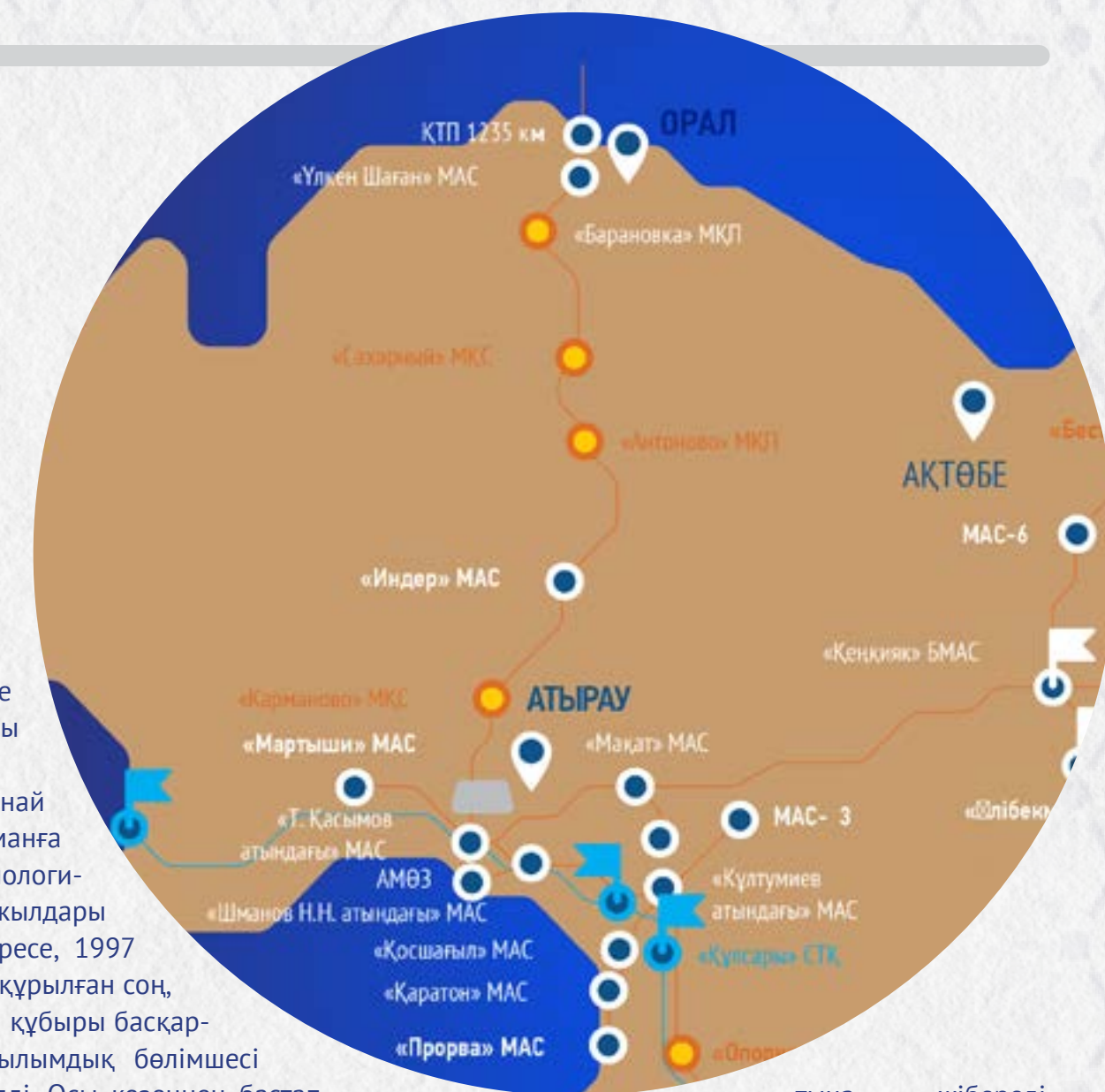
A large industrial facility, likely a refinery or chemical plant, featuring several tall, black and white striped smokestacks and a complex network of yellow pipes and structural steel under a clear blue sky.

Мұнай құбыры бойында 1941 жылы Гурьев мұнай құбыры кеңсесі құрылды, кейіннен Гурьев тауар тасы-

БАМҚБ диаметрі 1020 мм мұнай құбыры арқылы 8 млн тонна көлемінде мұнай айдаудың технологиялық процесін қамтамасыз етті. Мұнай Новоқұйбышевск

Басқарма құрамындағы Т. Қасымов атындағы МАС - бұл Қазақстан Республикасындағы үлкен мұнай айдау стансаларының бірі. Бүгінде Маңғыстау мен жергілікті мұнай кеніштерімен қоса жаңа теңіз ортасындағы Қашағаннан құбырмен мұнай қабылдау бастады. «Атырау – Самара» мұнай құбыры учаскесі бойынша КТК-К жүйесіне. Атырау мұнай өңдеу зауы-

A photograph of an industrial facility, likely a refinery or chemical plant. The image shows large, shiny, metallic pipes and structures, possibly heat exchangers or distillation columns, under a clear blue sky. The equipment is supported by concrete foundations. In the background, there are more industrial structures and a yellow crane or lifting device. The overall scene is bright and clear, suggesting a sunny day.

Өндірісте жоғары кәсіби деңгейде өз міндеттерін жауапкершілікпен орындайтын көп ұлтты топтасқан ұжым жұмыс жасауда. Бүгінде өндірісте жаңа мұнай-құбыршылар легі келді. Олар бірлігі жарасқан ұжымда заманауи талаптарға сай тың идеяларын жүзеге асыруда.

АТЫРАУ МҰНАЙ ҚҰБЫРЫ БАСҚАРМАСЫ БҮГІНДЕ:

832,19 KM

400 МЫН М³

МҰНАЙ ҚЫЗДЫРУ
ПЕШТЕРІ

387 АДАМ – ИНЖЕНЕРЛІК
ТЕХНИКАЛЫҚ ЖҰМЫСКЕР

861 АДАМ - ЖҰМЫСШЫ

3 МҰНАЙ ҚЫЗДЫРУ ПУНКТИ

1 ЖЕЛІЛІК ӨНДІРІСТІК-ДИСПЕТЧЕРЛІК СТАНЦИЯ

Өзіңнің МАЙТАЛМАНДАРЫ

Қазақстан мұнайының тасымалын түрлі мамандық иелері қамтамасыз етеді. Кәсіби білігі жоғары осы мамандарды бір ғана мақсат біріктіреді. Бұл - мұнай құбырларының үздіксіз жұмысы.

Бұл жолы біз Қазақстанның тұрба құбыры көлігі саласының өркендеуіне өзінің күнделікті еңбегімен үлес қосып жүрген мамандардың шеберлігі мен тәжірибесі туралы баяндаймыз.

Мұнайқұбыршы - сүңгуір

Атырау мұнай құбыры басқармасына қарасты су асты техникалық жұмыстары учаскесінің құрамында 5 штатты сүңгуір бар. Әрқайсысының өз орны айқын. Атырау, Ақтөбе, Жылыой мен Орал, Индер, Маңғыстау өңірінде су астындағы мұнай құбырларын жөндеп, қалпына келтіру мен су астындағы құбырдың жай-күйін бақылайды.

Олар кез-келген су асты жұмысын қиналмай атқарады. Себебі, бұлар ерекше сүңгуірлер-мұнай-құбыршылар. Кәсібиліктің биік шыңын бағындырғандар.

Дмитрий Демьяшев,
Атырау мұнай құбыры басқармасының сүңгуіршісі

СҮҢГУІР БОЛУДЫ БАЛА КЕЗДЕН АРМАНДАДЫМ. СЕБЕБІ, СУ АСТЫ ӘЛЕМІ ҚЫЗЫҚТЫРАТЫН. ТЕЛЕДИДАРДАН СҮҢГУІРЛЕР ТУРАЛЫ, ТЕҢІЗ АСТЫНДАҒЫ ӨМІР ТУРАЛЫ ФИЛЬМДЕРДІ ҚЫЗЫҒА КӨРЕТІНМІН. СОДАН АРМАН АЙДАП, КИЕВТЕГІ СҮҢГУІРЛЕР ДАЙЫНДАЙТЫН МЕКТЕПКЕ ТҮСТІМ. KEYIN, КИЕВТЕГІ Е.О.ПАТОН АТЫНДАҒЫ ЭЛЕКТРДӘНЕКЕРЛЕУ ИНСТИТУТЫН СҮҢГУІР-ДӘНЕКЕРЛЕУШІ МАМАНДЫҒЫ БОЙЫНША БІТІРІП ШЫҚТЫМ. БІЗДІ ИНСТИТУТТА ТЕРЕҢДІКТЕ ДӘНЕКЕР ЖАСАТЫП ҮЙРЕТТІ. СОҒАН ДАҒДЫЛАНДЫРДЫ

Дмитрийдің сөзінше су астына қысы-жазы түседі. Олар жоспарлы және жедел шақыртылғанда кірісетін жұмыстарды атқарады. Кез-келген уақытта Қиғаш, Ақтөбе, Құлсары мен Индер бағытына қарай жол тартады.

- Су астында құбырлардың жай-күйіне фото, бейне түсірілімдер жасаймыз. Су астындағы құбырды дәнекерлеп, кесіп, жалғаймыз. Құбыр айналасын тазарту да біздің жұмысымыз. Су асты қондырғыларын жөндейміз.

Бізді институтта 60 метр тереңдікте дәнекер жасатып үйретті. Соған дағдыландырды. Жалпы, «ҚазТрансОйл» АҚ құбырлары 3-4 метр тереңдікте орналасқан. Ол тереңдікте көп қысым жоқ. Еркін демалуыңа болады. Тек, біздің өзендердің, ұсақ каналдарды айтпағанда суы лай болып келеді. Көру қабілетіңді тежейді. Дегенмен, осындай жағдайда су астында құбырды дәнекерлеуге машықтанып алдық. Оған арнайы жарық түсіру құралын пайдаланамыз.

Десе де Дмитрий өз жұмысын ауырсынбайды.

- Сүңгуірде алдымен сезіну инстинкті жоғары болуы керек. Қалғаны өзіңнің кәсіби дағдыңа байланысты. Сонымен қатар, сақтық шаралары мен қауіпсіздік талаптарын орындау бар.

Сүңгуір костюмін киінудің өзінде ұқыптылық пен заңдылығы сақталуы тиіс. Қателік кетсе, сүңгуірдің өміріне қауіп. Су асты жұмысын атқару үшін сүңгуірлер командасында 3 адам болуы шарт. Бірі су астына түседі, біреуі сақтандырады, ал, енді бірі байланыспен қамтамасыз етуші. Сақтандырушы арнайы арқанды жіберіп отырады. Ал, қамтамасыз етушіде су астына түсетін сүңгуірмен аппарат арқылы байланыс бар. Осы арқылы сүңгуірдің жағдайын білу мен қатар мұнай құбырының жайынан да хабардар болып отырады. Егер сүңгуірде қауіпті жағдай туындап, сөйлеуге әлі болмай жатса, арқан арқылы да белгі береді екен. Оған сүңгуірлер үйренген, жедел әрекет етеді.

Жылдам және сапалы

Маңғыстау мұнай құбыры басқармасы «Өзен» БМАС электргазбен дәнекерлеушісі Қуанышбек Дияров – өз ісінің кәсіби шебері. Әріптестерінің айтуынша, оның еңбек жолы - мақсатқа жетудің, жоғары кәсібиліктің және кәсіпке адалдықтың үлгісі. Осы кәсіптегі 20 жылдық тәжірибесі және шеберлігі өте күрделі апатты жағдайларда да сенімді қимылдауға мүмкіндік береді.

Қуанышбек Дияров,
Маңғыстау мұнай құбыры басқармасы «Өзен» БМАС электргазбен дәнекерлеушісі

ЖЫЛДАМ ЖӘНЕ САПАЛЫ ЖҰМЫС - БАСТЫ КӨРСЕТКІШТЕР. БІР ҚАРАҒАНДА, ЭЛЕКТРОДТАН ШЫҒАТЫН ҰШҚЫНДАРДЫ КӨРГЕНДЕ ЖҰМЫС ЖАСАУДА ПӘЛЕНДЕЙ ҚИЫН ЕШТЕҢЕ ЖОҚ СИЯҚТЫ БОЛЫП КӨРІНЕДІ, БІРАҚ ДӘНЕКЕРЛЕУ ІСІ ШЫДАМДЫЛЫҚ ПЕН ТАБАНДЫЛЫҚТЫ, ҚОЛДЫҢ ДӘЛДІГІ МЕН ИКЕМДІЛІГІН, ФИЗИКАЛЫҚ ТҰРҒЫДАН ТӨЗІМДІЛІКТІ, ТҮРЛІ МЕТАЛЛДАРДЫҢ ҚАСИЕТІН, ОЛАРДЫ КЕСУ, ПІСІРУ, ӨҢДЕУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ЖАҚСЫ БІЛУДІ ТАЛАП ЕТЕТІНІН ҰМЫТПАУЫМЫЗ КЕРЕК.

Қуанышбек бұл салаға кездейсоқ келген жоқ.

- Біздің отбасымызда еңбек династиясы қалыптасты деуге болады. Әкемнің ағасының балалары әуелден электргазбен дәнекерлеуші мамандығын меңгерген. Жастайымнан олардың түрлі заттарды, терезе торларын, темір есіктерді қалай жасап, пісіретінін көріп өстім, кейде көмектесетінмін. 19 жасымда алғаш рет электродты ұстағышты қолыма алып, өзім дәнекерлеп көрдім. Басында толқығаным рас, бірақ ағаларымның үйретіп көрсетуімен осы мамандықты игеріп алдым.

Қуанышбектің айтуынша, бұл мамандық асқан жауапкершілікті талап етеді. Өз әріптестерімен бірге ол мұнай құбырларында және станция ішінде жөндеу жұмыстарын жүргізеді, ақауларды жояды, металл конструкцияларына, тұрба құбырларына, түрлі деңгейдегі электргазбен дәнекерлеу жұмыстарын жүргізеді.

- Біздің ұжымның ауызбіршілігі жоғары. Мұнда өз ісінің шеберлері көп. Тұрбаларды дәнекерлеу процесіне дайындау – ұжымдық жұмыс, оған желілік құбыршылар, газбен кесушілер және электргазбен дәнекерлеушілер қатысады. Қателіктерге бой алдырмаудың маңызын түсіне отырып, ортақ нәтиже үшін жұмыла білу – басты міндет. Бізді біріктіретін де осы мақсат. Тәлімгерім - «Өзен» БМАС газбен кесушісі Тәжімұрат Түберов кәсіби кеңестерімен бөлісіп, бағыт беріп отыратынын да айта кетуім керек.

Өткен жылы Қуанышбек «Үздік маман» байқауына қатысып, бірінші турда бірінші орынға ие болды. Алдағы уақытта көрсеткіштерін жақсартып, кәсіби шеберлік сайысының екінші турында жүлделі орынға ие болсам деген ойы бар.

- Болашаққа әрқашан сеніммен, оптимизммен қарау керек. Өз мамандығымды ешқандай басқа мамандыққа алмастырғым келмейді және мұнай тасымалы процессінің үздіксіз, апатсыз және қауіпсіз жұмысын қамтамасыз етуге қолдан келгенше өз үлесімді қосуға дайынмын, - дейді өзі.

Өз ісінің МАЙТАЛМАНДАРЫ

Әр маманың үлесі

Расул Сақтапов компанияға 2007 жылы келді, жаңа ұжымға бірден үйреніп, өндірістік саланы мүлтіксіз меңгеріп, 13 жылдан бері еліміздің мұнайгаз секторында еңбек етуде. Оның тауар операторы ретінде негізгі міндеті – сынамаларды алу және резервуарлардағы мұнай деңгейін өлшеу, тауар паркінің жұмысы туралы жедел есеп беру және есепті жүргізіп отыру, және ең маңыздысы – мұнайдың мөлшерлік мен сапалық тұрғыдан сақталуын қамтамасыз ету.

Расул Сақтапов,
Маңғыстау мұнай құбыры басқармасы «Өзен» БМАС
тауар операторы

СТУДЕНТ КЕЗІМДЕ «ӨЗЕН» БАС МҰНАЙ АЙДАУ СТАНЦИЯСЫНДА ӨНДІРІСТІК ПРАКТИКАДАН ӨТУГЕ КЕРЕМЕТ МҰМКІНДІК АЛДЫМ. СОЛ ЖЕРДЕН МҰНАЙДЫҢ ҚАЛАЙ ТАСЫМАЛДАНЫП, ӨНДІРІСТІК ПРОЦЕССТІҢ ҚАЛАЙ ЖҮРЕТІНІН КӨЗІММЕН КӨРДІМ. ОНЫҢ ҮСТІНЕ БҰЛ СТАНЦИЯДАН ТЕҢДЕСІ ЖОҚ «ӨЗЕН-АТЫРАУ-САМАРА» ЫСТЫҚ МҰНАЙ ҚҰБЫРЫ БАСТАУ АЛАДЫ. МЕН ҮШІН БҰЛ ӨТЕ ҚЫЗЫҚ БОЛДЫ. ЕРЕКШЕ ҚУАНҒАНЫМ, ДИПЛОМ АЛҒАН СОҢ БІРДЕН ЖҰМЫСҚА ҚАБЫЛДАНДЫМ.

Алғашында слесарь ретінде қызметін бастады, кейін бас аяғы екі жылдан соң тауар операторы қызметіне дейін өсуге мүмкіндік алды.

Бастапқыда өндіріс саласының бар қыр - сырын барынша үйренуге тырыстым. Ешбір жұмыс оңай емес. Менің мамандығым асқан жауапкершілікті, біліктілікті, мұқияттылықты талап етеді. Айта кету керек, біздің ұжымда мұнай құбыры саласында көп жылдар еңбек етіп келе жатқан, өз ісіне берілген кәсіби мамандар өте көп. Ұжымда достық пейіл, әріптестердің қолдауы, бір-біріне жақсы ықыласы сезіліп тұрады. Өз білімімен бөлісіп, осы мамандықты меңгеруге көп көмегін тигізген «Өзен» БМАС ауысым бастығы Гүлнаш Қуанованы ерекше атап кетер едім. Екеуміз әлі күнге дейін бір ауысымда жұмыс жасаймыз.

Расулдың ойынша, әрбір жұмысшы компанияның дамуына өз үлесін қосып келеді.

- Мен өз жұмысымды адал атқаруға тырысамын. Біздің компанияның әрбір өндірістік және қаржылық жетістіктеріне қуанып отырамын және әрбір маманның осы саланың өркендеуіне қосып жатырған үлесін ұғынудың өзі бөлек сезім. Компаниямыз заман ағымына ілесіп келеді. Мәселен, жыл басында ұжымдық келісім - шарт аясында жалақы төлеудің жүйесі өзгерді. Осы өзгерістерге өзім де қуандым, өйткені менің және әріптестерімнің жалақысы өсті. Ал бұл қазіргі баға қымбаттаған уақытта дер кезінде қабылданған маңызды қадам. Компаниямыздың өз қызметкерлеріне қамқорлық көрсетіп, еңбегін лайықты бағалап жатқаны қандай жақсы!

«Барлық көмекке көңілім тоқ»...

Атасулық үш баланың анасы Айбану Омарова 14 жыл бойы ауысым бойынша еңбек етіп келеді. Қарағанды мұнай құбыры басқармасына қарасты «Атасу» Бас мұнай айдау станциясына химиялық талдау зертханашысы болып жұмысқа орналасқан ол қазір өз ісін терең меңгерген білікті мамандардың біріне айналған.

Айбану Омарова,
Қарағанды мұнай құбыры басқармасының «Атасу»
Бас мұнай айдау станциясының химиялық талдау
зертханашысы

МЕНІҢ АЛҒАШҚЫ МАМАНДЫҒЫМ ЗАҢГЕР. БІРАҚ ТАҒДЫР МЕНІ ХИМИЯЛЫҚ ТАЛДАУ ЗЕРТХАНАШЫСЫ БОЛУҒА ИТЕРМЕЛЕДІ. КЕЙІН ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДА ЕКІНШІ МАМАНДЫҒЫМДЫ МЕҢГЕРІП, СТАНЦИЯҒА ЖҰМЫСҚА ОРНАЛАСТЫМ. 12 САҒАТТЫҚ АУЫСЫМ БОЙЫНША ЖҰМЫС ІСТЕЙМІЗ. БАСТАПҚЫДА ӘРИНЕ ҚИЫНДАУ БОЛҒАН. ҚАЗІР ӨЗІМ ДЕ ҮЙРЕНІП АЛДЫМ, ОТБАСЫМ ДА ТҮСІНІСТІКПЕН ҚАРАЙДЫ, - ДЕЙДІ ХИМИЯЛЫҚ ЗЕРТХАНАШЫ

Айбанудың әр жұмыс күні химиялық талдауға қажетті құрал-жабдықтарды қабылдау, құжаттарды пысықтаумен байланысты. Мұнайдың тығыздығын, құрамына талдау жасау бір қарағанда қарапайым шаруа болып көрінгенмен, ол үлкен жауапкершілікті қажет етеді.

- Мұнайдың құрамын анықтауда дәлдік пен нақтылық, жоғары сапа керек. Себебі біздің жүргізген есептеріміздің оны әрі қарай тасымалдау кезінде рөлі зор. «Атасу» БМАС станциясы Қытай Халық Республикасына мұнай өткізетін негізгі торап болып табылады ғой. Сондықтан да әріптестеріміз халықаралық маңызы бар жұмысты атқарып жатыр десем артық емес, - дейді Айбану Омарова.

Әріптесіміз қашанда кәсіби біліктілігін арттыруды басты мақсат етіп қойған. Себебі технологиялар бір орында тұрмайды, әрдайым жаңарып отырады, заман көшіне ілесіп отыру керек. Сондықтан да ол бірнеше жыл қатарынан кәсіби шеберлік байқауларында бақ сынаған. «Конкурсқа қатысудағы басты мақсатым – жеңіс емес, өз біліктілігімді шыңдау, басқа әріптестеріммен қарым-қатынас жасау, пікірлесу», - дейді ол.

-Біздің компанияда мамандардың кәсіби шыңдалуына да, әлеуметтік қолғабыстарға да көп көңіл бөлінген. Әсіресе балаларымыздың балабақшаға бару төлемінің бір бөлігін төлеу, медициналық сақтандыру біздер үшін үлкен көмек. Мұндай игіліктерді барлық әріптестерім сезінуде деп сеніммен айта аламын, - деп әңгімесін аяқтады әріптесіміз.